

Debatt om: Motion – Återinför matservice i matsalar på trygghetsboenden

Lars-Åke Holmgren (KD) – yrkar bifall till KD:s motion om återinförande av matsalar. Det är mer än ett år sedan rutinerna ändrades. Alla känner till att maten kom i kantiner och de med biståndsbeslut åt och de som inte hade ett beslut kunde köpa mat. Den nya rutinen är att maten förpackas i plastlådor och bärs ut till lägenheterna. Det gamla systemet var för dyrt. Det finns saker att kritisera i utredningen. Ett argument är att hemtjänstpersonal ska hantera mat endast till de som har beslut. Kommunen ska inte bedriva restaurangverksamhet. Jag vet att trygghetsboende är ett vanligt boende. Matservice blir orättvist mot andra boenden som inte bor i trygghetsboende. Förändringar genomfördes trots protester. Detta engagerade Norsjöborna. Den här motionen är skriven som ett kompromissförslag.

KD förslår att kommunfullmäktige beslutar att måltidsservice i gemensamma matsalar ska vara möjligt på trygghetsboende. Det ska handla om middagsmålet, inte lunch också som det var tidigare.

Jag vill lägga fast några principer i fullmäktige. Tycker att det är självklart att vi vill ha en hög kvalitet och omsorg för alla våra äldre. Ett bra näringsintag höjer livskvalitén och mående hos äldre. En måltid med andra kan stimulera till ett ökat näringsintag. Ekonomin är viktig men måste sättas i relation till kvalitet och utförande. Våga prova nya alternativa lösningar som höjer kvalitén och välbefinnande hos äldre. Göra det vi kan för att Norsjö kan vara en förgångskommun som ger våra invånare livskvalitet, trygghet och enkelhet.

Vi kan vara ganska överens om att miljön kring maten spelar roll för att människor ska må bra och äta tillräckligt. När det gäller ekonomi, i utredningen fanns det ingenting om tidsåtgången av förpackning av plastlådor, dessutom kostar själva lådan. Det har inte dragits ned på tjänster. Fundersam när vi fick veta att SKL som tittat på omsorgen i stort och hemtjänsten hade hittat att 39% av hemtjänstpersonalens tid går åt hos brukaren. Känns som en låg siffra. Vi ska sträva efter heltidstjänster och inte delade turer.

Det finns ett samband mellan färre antal personer som lagas i köket. 10 fler portioner märks inte i hanteringen men det syns i ekonomin. Det blir ett sämre ekonomiskt utfall då färre portioner lagas. Vad är fel med att boenden som inte har biståndsbeslut får köpa mat med näringsriktigt innehåll? Har hemtjänsten lyckats spara pengar?

Miljön? Är det någon som tycker att berget med plastlådor är roligt? Ni måste inse att det var bättre förr. Plastlådor ska bäras in till de boende, men också ut från lägenheten.

Det är mycket man har hört Att man får ta sin plastlåda och gå till matsalen. Då ska man ta med bestick, glas, med mera. Låter inte realistiskt. Socialtjänsten har inte ansvar för detta.

En hög procent som bor på trygghetsboende har beslut om mat. Vi har ett storkök som lagar mat, vi har transport ut, vi har personal som tar hand om detta. De som inte har beslut borde få köpa ett mål mat. Ge verksamheten uppdrag att hitta en smart lösning. Vi har pekat på tre varianter. Vi måste kunna tänka kreativt.

Mikael Lindfors (S) – jag ska rätta Lasse. Tacksam om du håller dig till den sanning som är. Det var inget trygghetsboende när ändringen skedde. Det var ett seniorboende. Det var inte en besparing, det var en omflyttning. Den övervägande delen som har biståndsbeslut. 17 måltider på Gästis, 10 middag och 7 lunch av 33 lägenheter. Det är 14 middag och 6 lunch på Klockarbo. Det är inte av övervägande del. Det är inte över 50 %. Den här frågan är inte ny. 2016 lade KD in en motion om trygghetsboende för äldre. Ny motion 2017 där det var att uppdra till NLAB att omvandla till trygghetsboende. Tillgång till gemensamhetslokal och matsservering. Den andra motionen blev avslagen av alla utom KD. Det var en fråga för NLAB. Samma KD var med och tog beslut om riktlinjer om trygghetsboende. Ska Norsjö kommun tillhandahålla personal som tar hand om diskning och städning. Solbacka. Vinkelbo och Bäckgården har matsservering. Matsservering på Gästis och Klockarbo har levt kvar sedan det var särskilt boende. Varje individs behov är biståndsbedömt. I riktlinjerna står det att det ska finnas samlingsytor. Om man som boende vill äta tillsammans med andra i matsalen så går det bra. Ideella krafter eller näringslivet kan sköta matsservering så länge man följer de lagar och regler som finns. För att motverka ensamhet har en trygghetsvärdinna anställts av bostadsbolaget. Vi är inte emot att man äter var man vill. Men hemtjänstens personal ska inte servera mat åt dem som inte har ett biståndsbeslut. Den kritik som vi fick på budgeten – exakt samma personer kommer och vill utöka budgeten i den här frågan. Vi får prova ärendet och om övriga personer kan få köpa mat. Den kan vi pröva i ett separat ärende. Men jag är emot att hemtjänstpersonalen ska servera mat till dem som inte har biståndsbeslut. Det är en fråga som vi hanterat i valet. Det gick så långt att ledarsidan i Norran började skriva en debatt – de konstaterade att det inte är kommunens ansvar att servera mat till dem som inte har biståndsbeslut.

Mattias Degerman (S) – hade förmånen och glädjen att vara anställd inom bemanningsenheten åt Norsjö kommun. Jobbade på Gästis, Klockarbo och hemtjänsten. Fick vara med omställningen från särskilt boende till trygghetsboende. När det var särskilt boende så var det umgänge vid måltiderna samt när det kom de som spelade och sjöng. Men idag har vi en trygghetsvärdinna som jobbar mot de boende på Gästis och Klockarbo. 59 individuella kartläggningar genomfördes för att varje person skulle få uttrycka vilka önskemål man hade. Trygghetsvärdinnan ska bland annat se till att bryta ensamhet främja hälsa och fysisk aktivitet. Kartläggningen så uppgav tre hyresgäster att de kände sig isolerad. Hos dem lägger trygghetsvärdinnan lite extra tid. Om någon börjar känna sig lite isolerad så peppar trygghetsvärdinnan att söka bistånd hos kommunen. De gemensamma träffarna på trygghetsboendena ökar känslan av delaktighet och samhörighet. När man pratar om matsservering. Om man då jämför antalet personer som ska äta middag så skulle kanske 30% av de boende som träffas. Att jämföra med 80% av de som träffas idag under aktiviteter. Att avsaknad av gemensamma måltider skulle öka ensamhet motsätter jag mig. Aktiviteter för att öka rörligheten genomförs. Rekommenderar för den intresserade att läsa den rapport som NLAB och trygghetsvärdinnan lämnat in till kommunen.

Jennie Noréhn Thorgren (L) – har det gjorts någon koll på matsvinnet på matlådorna? Näringsinnehållet är det viktiga. Vi har tagit att Norsjö kommun ska ha världens bästa vardag.

Lena Brännström (KD) – Mikael redogjorde för de tidigare motionerna. Om jag inte missminner mig så var det matsservering när det skulle införas trygghetsboende. Det är möjligt att ha matsservering på trygghetsboende. När det gäller trygghetsvårdinna så instämmer jag i de positiva tongångarna. Jag rekommenderar att ni går in och läser på kommunals hemsida – där finns en serie med professor Yngve Gustavsson. Han menar att det viktigaste för att gott liv är maten. Han redogör för vad som händer i kroppen när man blir äldre. En stor del av att förbygga ohälsa är matintaget. Den enskild största faktorn. Har man inte tillräckligt med näring får man lätt infektioner. Följden kan bli demens. Vill inte särskilja mat som en enskild företeelse. Man måste titta på helheten. Det är viktigt med en trivsamt miljö och att man får gå till en matsal där det luktar mat. Man sitter ner och ta det trivsamt tillsammans. Det är varje individs behov som man bedömer biståndet. Förvånande att hålla fast vid likställighetsprincipen. Det måste vara enskilda bedömningar, vi kan inte behandla alla likadant.

Håkan Jansson (KD) – Mikael jag ska börja där du slutade. Jag minns den ledaren. Mikael Bengtsson ringde till mig efteråt och bad om ursäkt eftersom den som skrev den satt i södra Sverige och hade liten inblick. Vi har som förtroendevalda politiker ett gemensamt ansvar och se till att våra medborgare kan åldras tryggt. Vi som ansvariga politiker borde sätta oss på kartan där evidensbaserade insatser görs. Både miljö, dukning och social gemenskap står i centrum. En studie gjort av högskolan i Dalarna gjorde en test där det delades upp två olika grupper. En grupp intog middagen gemensamt den andra ensam. De som blev serverade mat i en gemensam miljö hade ett bättre energiintag än den andra gruppen. Ni som varit med ett tag vet att vår kommun brottats med en hög medicinnivå. Här kan KD:s aktuella motion att vi tillsammans finner vägar till positiva bieffekter som kan leda till friskare äldre. Därför önskar jag att vi tillsammans sätter människovärdet före penningvärdet. Jobbar för den bästa äldrevården i Sverige.

Lars-Åke Holmgren (KD) – jag försökte anteckna. Du hade lite andra siffror. Kan bero på vem man frågar. Det är tydligt att antalet portioner har gått ner. Vad får det för konsekvenser? Jag lutar på att socialstyrelsen med flera vet mer om detta. Den här ledaren som Håkan förklarade gick ut på att penningvärdet går före människovärdet. Hade inte Norran blandat sig i detta så hade vi kanske haft majoritet. Återigen trygghetsvårdinnan spelar en stor roll. Vi har tidigare haft en aktivitetsvärd, men det togs bort – då var penningvärdet viktigt. Nu fick vi den här förändringen kring trygghetsboendet. De styrande kände sig tvingade att kompromissa när matsserveringen togs bort. Nu är det upp till er att läsa motionens att-satser noggrant. Vi har inte lagt till hur det specifikt ska gå till. Professionen får hitta en lösning som fungerar. Det ska finnas en enkelhet att få sig mat i den gemensamma matsalen också för dem som inte har biståndsbeslut. Titta över ekonomin en gång till. Se till att städning och annat fungerar – det andra har vi redan, transport, matlagning. Vi låter verksamheten utreda en bra lösning och återkomma till fullmäktige.

Robert Boström (C) – minns maj 2017, då skulle vi ta beslut gällande hemtjänstens organisation. Där var servicenivån upp. Jag tyckte att vi skulle ha kvar matserveringen. Blev omröstning, men det som är anmärkningsvärt är att sju som satt i kommunstyrelsen då röstade ja och uppföljningen skulle ske efter 6 månader. Den lyser med sin frånvaro. Förra fullmäktige skulle vi ta vår nya vision: världens bästa vardag. Jag sa att vi skulle få mycket att leva upp till. Nu måste vi ta tag i det.

Isak Frohm (S) – först kritiserar man oss för att vi inte håller budget och särskilt att omsorgen inte klarar. Samtidigt säger Lasse att det inte kan kosta så mycket att införa matservering. Hemtjänsten ska klara sitt uppdrag samtidigt ska vi införa något som inte ska kosta så mycket. Exempellöst populistiskt. Det är svårt att vi är inne hos enskilda boende. Det är deras hem, vi kanske inte får mäta hur mycket de har ätit. Vi ska fasa ut platen. Det måste vara någon ordning i fullmäktigesalen.

Lars-Åke Holmgren (KD) – det där var lågt. KD-budgeten tillför kommunerna. Sedan konstaterar jag att du inte lyssnat på vad jag har sagt. Jag försökte redovisa förändringarna som gjorts. Det tar mer tid att göra i ordning det här. Du måste lyssna på vad andra säger.

Isak Frohm (S) – jag kan ändå räkna. Om man drar bort 15 miljarder i skattesänkningar man tillför pengar men drar ändå bort. Det hänger ihop. Vi har haft en enastående lång regeringsprocess. Nu ville man sänka skatterna för de mest välställda först. Vi kan ha en ambition att göra det här men då måste man också prata pengar.

Lars-Åke Holmgren (KD) – värnskatt har du tänkt ta bort. Prata korrekt tack.

Andreas Landin (L) – Lasse och många andra har sagt mycket klokt. Kostnader, visst kan det bli en merkostnad. Men vi ifrågasätter en budget som överskrider. Med ert sparpaket gissar jag att det blir över pengar till matservering. Jag är för privatisering. Jag kan inte tala om vad som hänt tidigare. I vårt parti kan vi ändra oss för samhällets och kommunens bästa. Ni socialdemokrater brukar vara snälla, men varför kan ni inte vara det nu, mot de äldre?

Håkan Jansson (KD) – jag tror inte det är sant. En riksdagsman stirra ut mot er äldre som har flera hundra år arbetslivserfarenhet tillsammans. Du har helt rätt att det är en stor skillnad mellan oss och er när det kommer till att bemöta människor. Äldre ska få kosta pengar.

Isak Frohm (S) – det där var ganska lågt. Omsorgen omsätter 41% av kommunens verksamhet. De äldre kommer att kosta ännu mer. Därför måste man ha trovärdighet. Om man ska tillföra pengar måste det finnas allvar i det. Vi måste ha trovärdighet i det. Det blev inte som vi tänkte på nationell nivå. Men vi ha landat på gemensam grund. Att inte vi skulle satsa på de som byggt samhället. Jag har inte stirrat på våra besökare. Du Håkan är i mina ögon en populist.

Sara Eriksson (KD) – det är svårt att vara tyst i en sådan här debatt. Jag har som Mattias jobbat inom vården. Jag har också varit med när Gästis och Klockarbo var särskilda boenden och hur man diskuterade ekonomi när det gällde sjuksköterskekostnad. Man la om det till landstinget och gjorde om till seniorboende. Matsalen hängde med. Det jag kan se idag är att i samhället i stort pratar vi om ensamhetsproblematik. Den psykiska ohälsan ökar i alla åldrar. Vi pratar ständigt om nutrition – många sjukdomar uppstår för att äldre inte får i sig tillräckligt med näring. Vi pratar om att ta bort möjligheten till gemenskap, vi har försvårat för de äldre på trygghetsboenden att äta tillsammans. Jag tror att många gör som jag, är man ensam är det inte roligt att äta. Hör många som halverar matlådorna och sparar halva till middag. Sitter man i sin lägenhet och äter så blir man mer ensam. De aktiviteter som trygghetsvårdinnan skapar väger inte upp gemenskapen vid en måltid. Jag förstår argumenten att inte införa detta, men jag håller inte med. Att ansöka om tid hos hemtjänsten för att få mer sällskap, är det inte bättre att de håller varandra sällskap. Ensamheten ökar. Den psykiska ohälsan ökar.

Robert Boström (C) – det här Ks-beslutet som vi tog. När ska vi ha den där utvärderingen?

Mikael Lindfors (S) – den frågan hör inte till motionen. Det är en viktig fråga men den hör inte hit.

Mattias Degerman (S) – Sara du har alldeles rätt i att det är trevligt att sätta sig ner tillsammans. Men att det ska vara just i en matsal och inte andra tider på dygnet. Vet inte om måltidssituationen gör att man känner sig mindre ensam. De som har biståndsbeslut med matleverans, hemtjänsten signalerar ganska snabbt om de märker att hemtjänsttagare lämnar kvar i matlådor. Hemtjänstutvärderingen – de har inte flyttat till andra lokaler förrän nyligen. Därför man avvaktat utredningen.

Robert Boström (C) – från Gästis har man flyttat sedan ganska länge, man kan i alla fall gå tillbaka till kommunstyrelsen och berätta att det inte går att göra utvärderingen. Mikrovågsugnarerna tas från gemensamma matsalar, det blir inte enklare då.

Lars-Åke Holmgren (KD) – timmen är sen och vi måste gå vidare. Jag måste få uttrycka lite känslor. Jag är oerhört besviken. Här försöker vi skriva en motions för att inte styrande ska tappa ansiktet utan att man skulle med lätthet kunna säga ja till motionen och låta verksamheten titta på den och hitta en smart lösning. Vi värnar oerhört om våra äldre och vi har sett och hört deras besvikelse att den här möjligheten försvann. Jag tycker det vore världens enklaste sak att titta på det här och se om vi kan göra det bättre. Vi har inte sett att det blivit billigare, vi har sett att det blivit dyrare. Finns det inte två av er som kan tänkas sig att gå till era samveten och fundera på vad som är bäst för våra äldre? Jag skulle uppskatta om vänstern uttryckte vad de tycker i det här ärendet.